

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ВЪРХОВЕН АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

*„Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд”,
проект „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на ВАС”, финансиран по приоритетна ос I, под-приоритет 1.5. „Прозрачна и ефективна съдебна система” на ОП „Административен капацитет”
Обособена позиция № 1 „Изготвяне на анализ на добрите европейски практики за управление на качеството в съдебната система”*

ДОКЛАД

**за посещението на българска делегация в гр. Кобленц,
Федерална република Германия, проведено в периода
от 18.11.2013 г. до 22.11.2013 г.**

АДВОКАТСКО ДРУЖЕСТВО „ПОПОВ И ПАРТНЬОРИ”

ГР. СОФИЯ, ДЕКЕМВРИ 2013 Г.

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд

СЪДЪРЖАНИЕ:

I.	Въведение	4-7
II.	Осъществени по време на работното посещение дейности:	
1.	Дейности, осъществени на 18.11.2013 г.	8
2.	Дейности, осъществени на 19.11.2013 г.	8-20
2.1.	Пристигане в Главния административен съд на Рейнланд-Пфалц и официални приветствия на участниците в посещението	8-9
2.2.	Кратък исторически обзор на административното правораздаване във Федерална република Германия	9
2.3.	Опознавателна обиколка на сградата на съдебната палата	9-10
2.4.	Присъствие на българската делегация на съдебно заседание на Административен съд Кобленц по дело № 1 К 639/13 КО, първи съдебен състав	10-12
2.5.	Дискусия на тема „Провеждането на съдебни заседания в немския административен процес”	12-14
2.6.	Дискусия по отношение на проведеното съдебно заседание на Административен съд Кобленц по дело № 1 К 639/13 КО, първи съдебен състав	14
2.7.	Дискусия на тема „Медиацията в германския административен процес и дейността на съдиите медиатори”	14-15
2.8.	Дискусия на тема „Допускане до обжалване на съдебните решения”	15-16
2.9.	Опознавателна обиколка на забележителностите в гр. Кобленц, Федерална република Германия	17

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3. Дейности, осъществени на 20.11.2013 г.	17-28
3.1. Дискусия на тема „Структура на съдебната система в Германия и компетентност на различните юрисдикции”	17-19
3.2. Дискусия на тема „Бюджетът на съда, отчетността и прилаганите антикорупционни мерки”	20-21
3.3. Дискусия на тема „Организацията на работата на съда, и сроковете за произнасяне”	21-22
3.4. Дискусия на тема „Осъществяване на атестация на работата на съдиите”	22-24
3.5. Дискусия на тема „Управление на персонала в съда”	24-25
3.6. Дискусия на тема „Връзките на съда с пресата и обществеността”	26-28
4. Дейности, осъществени на 21.11.2013 г.	28-36
4.1. Дискусия на тема „Компетентността на финансовата юрисдикция и нейната вътрешна организация, включително продължителността на производствата”	28-33
4.2. Дискусия на тема „Електронно правосъдие”	33-35
4.3. Заключителна среща и официално изпращане на участниците в посещението	35-36
5. Дейности, осъществени на 22.11.2013 г.	36
III. Заключение	36-37

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

I. Въведение

Върховният административен съд е бенефициент по проект „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на ВАС”, за който е подписан договор с рег. № С11-15-3 ОТ 07.11.2012 г., финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет” 2007- 2013 г., Приоритетна ос: I „Добро управление”, Подприоритет: 1.5. „Прозрачна и ефективна съдебна система”. Основната обща цел на проекта е да повиши ефективността и ефикасността в работата на ВАС чрез прилагане на принципите на добро управление и създаване на прозрачност като по този начин да се подобри публичният имидж на съдебната система. В рамките на Проекта е възложена обществената поръчка с предмет „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на ВАС”, чиито цели са в унисон със заложените общи и специфични цели по Проекта.

Адвокатско дружество „Попов и партньори” е избрано за изпълнител на обществената поръчка в частта ѝ по Обособена позиция № 1 „Изготвяне на анализ на добрите европейски практики за управление на качеството в съдебната система; изготвяне на оценка на вътрешната организация на работата на ВАС; разработване на наръчник с вътрешни правила и процедури за работата на ВАС”, като на 09.10.2013 г. беше подписан договор за възлагане на изпълнението.

По време на изпълнението е предвидено осъществяването на три последователни, предварително обособени от Възложителя дейности, а именно:

- 1. Дейност 1: Изготвяне на анализ на добрите европейски практики за управление на качеството в съдебната система;**
- 2. Дейност 2: Осъществяване на детайлен анализ и оценка на вътрешната организация на работата на ВАС;**
- 3. Дейност 3: Разработване на наръчник с вътрешни правила и процедури за работата на ВАС.**

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Доколкото идентифицирането на практически приложими добри практики в европейски правораздавателни структури е отправна точка за оценката и анализа на вътрешната структура на ВАС, качествено изпълнение на Дейност 1 е основополагащо за успешното изпълнение на всички дейности. В хода на изпълнението, Адвокатско дружество „Попов и партньори“ изготви сравнителен детайлен анализ на опита и добрите практики на страни от ЕС с фокус върху подобряване цялостната работа на съда, комуникация с гражданите и бизнеса, включително организация на дела и деловодна система и антикорупция, който е предаден на Възложителя на 05.11.2013 г. Вземайки предвид резултатите от изготвения анализ са избрани и съгласувани с Възложителя три страни членки на ЕС, в които да бъдат организирани работни посещения на делегации, съставени от съдии от Върховен административен съд на Република България и от представители на Адвокатско дружество „Попов и партньори“, а именно – Федерална република Германия, Кралство Испания и Република Португалия. Посочените държави се отличават със своето водещо място в класациите и анализите на европейско и международно ниво. При избора им е налице идентифицирана съотнесимост на методологическата и нормативната база за административно правораздаване и функционалност на институциите в предложените за работни посещения държави в областта към българските такива; съотнесимост на социално-историческия контекст, степента на икономическо развитие и обществените традиции на разглежданите държави и България, спазване на принципа за интуитивност при ползването на електронния канал за достъп до административното правораздаване.

Конкретно, като основни положителни черти на административното правораздаване във Федерална република Германия в първия етап на Дейност 1 бяха идентифицирани следните положителни практики:

- Наличие на специализирана финансова юрисдикция;

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховия административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Наличие на междинно звено в административния процес – апелативна инстанция;
- Наличие на специфично производство по допускане на обжалването пред съответния горестоящ съд;
- Разширени възможности за процесуални действия по преценка на съдебния състав;
- Приложение на съдебна медиация за разрешаване на административни спорове;
- Прилагане на качествени мерки за мониторинг, отчетност и взаимодействие;
- Голямо приложно поле на информационните и комуникационни технологии, в това число наличие на система за електронен обмен на документи в административния процес и на компютърни системи за управление на финансите и човешките ресурси.

След осъществяване на всички организационни дейности във връзка с работните посещения, а именно:

- съгласуване на конкретните дати за отпътуване и завръщане на групата,
  - подбор на участниците в конкретното посещение от страна на Консултанта и Възложителя,
  - изготвяне на работна програма, разпределена по дни и часове, за провеждане на всяка от визитите и съгласуването и с Възложителя и институциите домакини,
  - закупуване на самолетни билети,
  - осигуряване на хотелско настаняване и др.,
- се пристъпи към тяхното реализиране.

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

За институция в Германия бе избран Главният административен съд на федерална провинция Рейнланд-Пфалц, със седалище в гр. Кобленц, Федерална република Германия. Посещението се проведе в периода от 18.11.2013 г. до 22.11.2013 г. Участници от страна на Възложителя и Консултанта в посещението бяха съответно:

Представители от страна на Възложителя	Представители от страна на Изпълнителя	Преводач
г-жа Ваня Анчева – съдия във Върховния административен съд	г-н Емилиян Арнаудов – съдружник и адвокат в АД „Попов и партньори”	г-жа Анна Кирилова
г-н Красимир Канчев - съдия във Върховния административен съд	г-жа Свилена Стоянова – асоцииран съдружник и адвокат в АД „Попов и партньори”	
г-н Александър Николов – Ръководител на проекта	г-жа Емилия Русева - адвокат в АД „Попов и партньори”	
г-жа Надка Бранкова – счетоводител във Върховния административен съд		

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

II. Осъществени по време на работното посещение дейности:

1. Дейности, осъществени на 18.11.2013 г.

Сутринта на 18.11.2013 г. участниците в посещението напуснаха територията на Република България. Около 13:00 часа същите пристигнаха в гр. Кобленц, Федерална република Германия – третият по големина град на федералната провинция Райнланд-Пфалц. След пристигането си, участниците бяха настанени в хотел **Brenner Koblenz**, намиращ се в центъра на града. Останалата част от деня премина в обсъждане на предстоящите работни срещи и подготовка за успешното им провеждане.

2. Дейности, осъществени на 19.11.2013 г.

2.1. Сутринта на 19.11.2013 г. участниците в посещението пристигнаха в Главния административен съд на Рейнланд-Пфалц. Гостите бяха официално приветствани от Председателя на Конституционния съд и на Главния административен съд на провинция Рейнланд-Пфалц д-р Ларс Брокер, който представи присъстващите негови колеги:

➤ г-жа Дагмар Вюнш – Съдия, Председател на съдебен състав в Главния административен съд;

➤ г-н Клаус- Аахим Бониковски - Съдия в Главния административен съд;

➤ д-р Томас Щанекер – Съдия в Главния административен съд;

➤ д-р Андреас Хамер – Съдия в Главния административен съд.

Приветстване на българската делегация в Главния административен съд на провинция Рейнланд-Пфалц

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Приветствие от българска страна отпрати адв. Свилена Стоянова.

2.2. Преди започване на официалната работна сесия, д-р Брокер направи кратък исторически обзор на административното правораздаване във Федерална република Германия.

➤ В исторически план развитието на провинция Рейнланд-Пфалц е значително повлияно от Франция, включително в сферата на административното правосъдие;

➤ Още преди 200 г. в провинцията са създадени наченките на административното производство. Първоначално не е имало административни съдии, но е била създадена институция, която е решавала административни въпроси;

➤ Преди 150 г. е бил създаден първият административен съд с независими съдии в провинция Баден.

2.3. В 9:30 часа започна опознавателна обиколка на сградата на съдебната палата, обединяваща в себе си различни съдебни институции с отделно ръководство, както следва:

- Конституционен съд;
- Главен административен съд;
- Административен съд - гр. Кобленц;
- Социален съд;
- Трудов съд;
- Главна прокуратура.

Участниците във визитата посетиха кабинета на Председателя – д-р Ларс Брокер, кабинета на съдия в Главния административен съд, деловодството, библиотеката на съда и фойето на новата съдебна палата. Водещите изводи от осъщественото наблюдение са следните:

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Кабинетите на съдиите са много добре обезпечени технически, като е въведен електронен подпис, с който съдията подписва решенията си. Делата се водят в 100 % електронен вид, но все още се съхраняват и на хартия;
- Деловодството е добре организирано, като двама деловодители разпределят документацията на няколко съдебни състава;
- Върху кориците на делата се отбелязват данни, както следва – имена на страните, лист с наименованието на органа, който трябва да получи преписката на следващия етап, номер на делото, статистически данни, важна ориентировъчна информация – напр. на коя страница е решението;
- За улесняване работата на деловодителите и съдиите, папките на различните типове дела са в различни цветове. Например, делата на Главния административен съд се съхраняват в зелени папки; делата на специални съдебни състави на административния съд се съхраняват в жълти папки, а периодичните специални издания за съдиите (които се получават на абонаментен принцип) се съхраняват в сини папки;
- Библиотеката на съда е изключително богата – в нея са налични над 20 000 екземпляра издания: книги, списания и др., като най-старото издание е брой на Държавен вестник от 1810 г. Библиотеката е публична – ползва се както от служители на съда, така и от граждани, студенти и др. лица.

2.4. В 10:30 часа на участниците във визитата беше предоставена възможността да присъстват на *съдебно заседание на Административен съд Кобленц - по дело № 1 К 639/13 КО, първи съдебен състав.*

Предмет на казуса е подадено от г-н Михаел Фишер - военен пилот, искане за повишаване на обезщетението за вреди от трудова злополука поради наличието на особена опасност за неговия живот. Ответник по жалбата е Федерална Република Германия.

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Фактическа обстановка по делото:

➤ Трудовата злополука е възникнала при опит за приземяване на военен самолет при много лоши метеорологични условия, поради което се е наложило пилотът да катапултира. Ищецът твърди, че получените от кулата указания и сигнали са били допълнително обърквачи за него. Самолетът е разрушен, а пилотът – пенсиониран;

➤ Ответникът по жалбата твърди, че

при нощно кацане, независимо от метеорологичните условия при ползване на специалната система на самолета, не е била налице опасност за живота на пилота, а с катапултирането той е целял спасяване на собствения си живот, което не е пряко свързано с изпълнението на служебните му задължения.

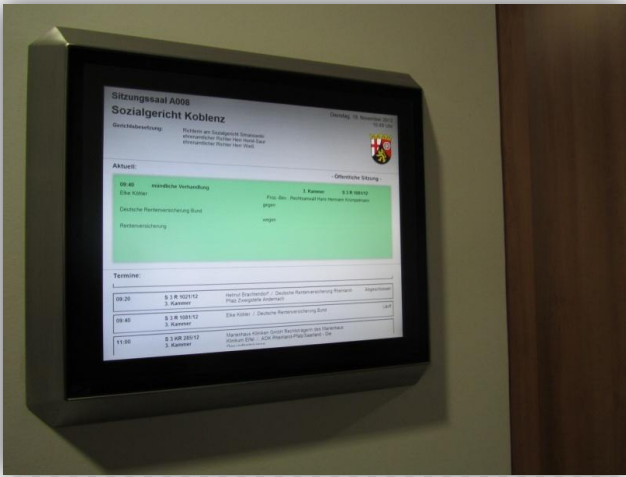
Провеждане на съдебното заседание:

- В съдебният състав са включени трима съдии и двама съдебни заседатели;
- Всички съдии, включително съдебният протоколист, носят черни тоги.

Съдебните заседатели са цивилно облечени;

➤ На откритото съдебно заседание не се явява ответникът или негов представител - неявяването на страна по делото е крайно необичайно за административното правораздаване в Германия;

➤ Съдията задава различни въпроси на ищеца с цел изясняване на фактическата обстановка и в хода на заседанието изразява впечатленията си;

Обявяване на поредността на откритите съдебни заседания пред съдебната зала

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

➤ Решение по делото следва да бъде постановено на база представените доказателства след 2 (две) седмици.

2.5. В 11:30 часа започна дискусия с г-жа Дагмар Вюнш – съдия, председател на съдебен състав в Главния административен съд. Тема на дискусията е *провеждането на съдебни заседания в немския административен процес и практиката в областта.*

В хода на дискусията се откриха следните съществени принципи, осигуряващи прозрачност и ефективност на правораздаването:

➤ В последните години се е развила тенденцията съдията да дава сигнали за изхода на делото по време на съдебното заседание. Това по-открито поведение осигурява по-голяма прозрачност на процеса и има доста предимства, а именно:

- Тази страна по делото, която разбира от сигнала на съдията, че ще загуби, може да продължи да убеждава съдията в своята теза по време на заседанието или да оттегли своята жалба, с цел спестяване на финансови средства (това може да стане до постановяване на решението);

- С даваните сигнали съдията може да убеди страните да не се стига до постановяване на решение – тогава те могат да сключат споразумение или жалбоподателят да оттегли жалбата си;

➤ Когато съдията, председателстващ заседанието, даде сигнал за изхода на делото в конкретна посока, всички разчитат на неговото изказване. Въпреки това, доколкото съдебният състав се състои от петима души, всеки от които има право на глас при постановяване на решението, е налице възможност останалите членове на състава да имат различно мнение от председателя. В такива случаи не следва да се постановява решение, а следва да се насрочи ново изслушване, за да не се подвеждат страните от дадените от председателя на състава сигнали;

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

➤ При случаи с голяма правна и/или фактическа сложност, когато съдиите са на различно мнение по отношение на евентуалния изход на делото, няма практика да бъдат подавани сигнали, защото същите могат да доведат до объркване на страните;

➤ Водеща цел на съдиите е да осигурят прозрачност при провеждането на процеса, като отчетат всички специфики на конкретния казус. Това се постига главно и чрез провеждане на открит диалог със страните;

➤ По-малко от половината дела на административните съдилища в Германия приключват с решение. Водеща роля имат споразуменията, като същите не могат да противоречат на закона. Например, ако в хода на делото трябва да се изготви много скъпа експертиза от вещи лица, често страните се споразумяват да решат възникналия спор помежду си, за да избегнат нейното заплащане;

➤ **Подготовка на съдебните заседания с цел осигуряване на ефективност:**

- Председателят на състава е длъжен да предприеме всички необходими действия, за да се реши правния спор в едно съдебно заседание. Всички обстоятелства по казуса следва да бъдат изяснени преди провеждането на съдебното заседание. В случай, че се установи липса на доказателства, същите следва да бъдат поискани и набавени преди заседанието;

➤ В германското правораздаване се различават общ административен процес и бързи производства. При бързото производство по принцип няма съдебно заседание, а при производствата по общия ред страните имат право да се откажат от него;

➤ Във всяко съдебно заседание участват съдебни заседатели, като това е израз на прозрачността и контрола на обществото върху съдебната власт. Съдебните заседатели се избират на демократичен принцип, както следва:

- Общините изготвят листи с лицата за избор;

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Качествата на предложените лица се оценяват от избирателна комисия, която се съставя от местния парламент;

➤ Съдебните заседатели участват в съвещанията на съдийския състав и могат да изслушват аргументите на професионалните съдии. Когато съдебните заседатели покажат, че не разбират мотивите и аргументите на съдиите, съдията трябва да преосмисли своето решение, освен ако не е напълно сигурен в него.

2.6. В 14:00 часа започна дискусия със съдия Клаус Майер - вицепрезидент на Административния съд. Тема на дискусията беше *проведеното в 10:30 часа съдебно заседание по дело № 1 К 639/13 КО на първи съдебен състав на Административен съд Кобленц.*

По време на дискусията отново бяха разгледани конкретните обстоятелства по делото, коментирани по-горе в т. 2.4.

2.7. В 14:30 часа г-н Андреас Хамер, съдия в Главния административен съд и квалифициран медиатор, представи на българската делегация презентация на тема *медиацията в германския административен процес и дейността на съдиите медиатори.* След изнасяне на презентацията се проведе дискусия на горепосочената тема.

Водещите изводи по отношение на приложението и същността на медиацията са следните:

➤ Максимално бързото разрешаване на правните казуси се осигурява чрез два способа: споразумение между страните, предложено от съда (решаващия състав), и медиация. Съдът взема решение кой от двата способа следва да бъде приложен по отношение на всяко конкретно дело. В първия случай, съдията инициира споразумение между страните, базирано на закона. Ако споразумението е неуспешно, следва да бъде постановено решение.

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

➤ Вторият способ – медиацията, е значително по-специфичен. Медиаторът не носи съдийска тога и няма право да постановява решения.

Той разглежда интересите на двете страни при съобразяване с нормативните разпоредби.

Обучението по медиация трае година и половина, без откъсване от работата.

➤ Доколкото медиацията представлява сложен и времеемък процес, приложението ѝ е оправдано по отношение на дела със значителна правна и фактическа сложност;

➤ Приложение медиацията намира най-често при дейностите, осъществявани при оперативна самостоятелност на администрацията, като подходящо приложно поле са споровете с предмет териториално устройство и планиране;

➤ Около 15 % от административните спорове приключват със споразумение между страните;

➤ Съгласно параграф 278 на Гражданския кодекс, всеки съдия може да бъде медиатор, освен по дела, по които е докладчик;

2.8. В 15:00 ч. се проведе дискусия с Председателя на Конституционния съд и Главния административен съд на Рейнланд-Пфалц д-р Ларс Брокер по отношение на *допускането до обжалване*.

Водещите изводи за германското правораздаване, до които се достигна по време на дискусията, са следните:

Д-р Хамър изнася своята презентация относно медиацията в административния процес.

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

➤ В Германия материалният интерес не е определящ за допускането до обжалване. Вариантите за такова обжалване са два на брой, а именно:

- Когато съдът на първа инстанция изрично е позволил обжалване на своето решение в него, като преценката за това е изключителна негова компетентност;

- Когато, въпреки че административният съд на първа инстанция не е позволил обжалване на своето решение, жалбоподателят внесе искане за допускане на обжалване от съответния върховен провинциален административен съд. Това е допустимо в пет хипотези, конкретно определени в параграф 124 в Закона за административните съдилища:

- 1) Когато съществуват сериозни съмнения в правилността на решението;
- 2) Когато делото показва особено голяма правна и фактическа сложност;
- 3) Когато спорът има голямо принципно значение;
- 4) Когато има отклонение от установената съдебна практика;
- 5) Когато на първа инстанция е имало грешка в процедурата.

➤ Главният административен съд разглежда много случаи, в които обжалването не е допуснато изрично от първата инстанция. Решението дали жалбата да бъде разгледана по същество, попада изцяло в компетентността на съдиите. Ако разглеждането бъде отказано, не е налице възможност за обжалване пред третата инстанция – Федералния съд;

➤ По последни данни квотата на допускане в Главните административни съдилища в провинциите е 16,20 %. Федералният административен съд допуска средно 11,7 % от жалбите;

➤ Решенията на върховния провинциален административен съд по отношение на допускането на обжалването подлежат на контрол от Конституционния съд на съответната провинция, ако са нарушени конституционни

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

права на жалбоподателя (недопускането на обжалване по случаи с особена важност представлява нарушение на правото на ефективна правна защита).

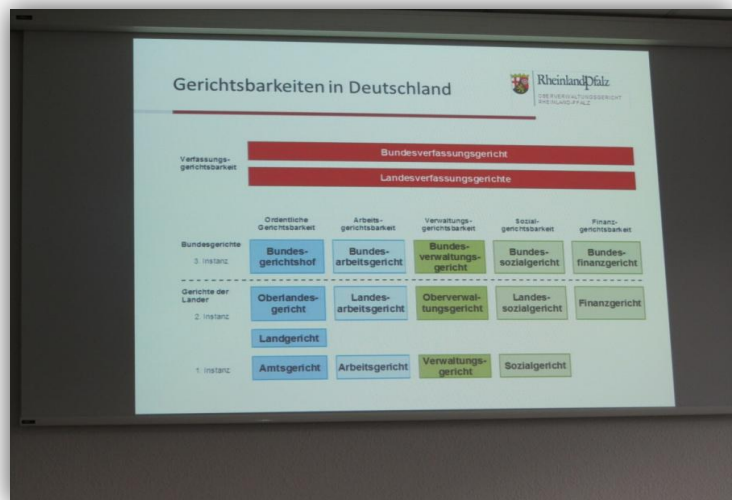
2.9. В 15:30 ч. участниците в посещението, придружени от г-н Гернот Шаус – съдия в Главния административен съд, започнаха обиколка на забележителностите в Кобленц.

3. Дейности, осъществени на 20.11.2013 г.

3.1. В 09:00 ч. г-н Мартин Щайнкюлер – съдия от Главния административен съд на Рейнланд-Пфалц, представи на българската делегация презентация на тема *структурата на съдебната система в Германия, компетентностите на различните съдилища и юрисдикции и по-конкретно - компетентността на административната юрисдикция*. След изнасяне на презентацията се проведе дискусия по темата.

Водещите изводи от изнесената презентация и проведената след нея дискусия са следните:

➤ Най-високо в германската съдебна система стоят конституционните съдилища. На първо място стои Федералният конституционен съд в Карлсруе. По-долу в йерархията се намират провинциалните конституционни съдилища. Всяка от 16-те германски провинции има свой парламент, правителство, конституция и конституционен съд, поради

Презентацията относно структурата на съдебната система във Федерална република Германия

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

което конституционните съдилища на провинциите са независими. Те следят за спазването на конституциите на провинциите, а Федералният конституционен съд – за спазването на федералната конституция;

- Германската съдебна система е разделена на пет независими юрисдикции:
  - обикновена юрисдикция – граждански и наказателни съдилища;
  - трудовоправна юрисдикция;
  - обща административна юрисдикция – административни съдилища;
  - финансова юрисдикция - финансовият съд, компетентен по данъчни дела по отношение на данъци, единни за цялата федерация;
  - социалноправна (социална) юрисдикция - социални съдилища, компетентни в сферата на социалното и осигурителното право – пенсионно осигуряване, осигуряване на безработни, здравни каси и др.
- Всяка юрисдикция има свой процесуален кодекс;
- Административното правораздаване се осъществява на три инстанции – първоинстанционни административни съдилища, Главен (върховен провинциален) административен съд и Федерален административен съд;
- Повече от 20 години се води дискусия за обединяването на административните и социалните съдилища, което значително би облекчило работата на съдиите. Счита се, че обособяването им няма много положителни аспекти за повишаването на ефективността, освен специализацията на съдиите, като се отчита, че специализацията е възможна и в рамките на една юрисдикция - по съдебни състави;
- Съдилищата на първа и втора инстанция се ръководят от нормативната уредба на провинциално ниво, като, разбира се, трябва да съблюдават и тази на федерално ниво, а федералните съблюдават единствено правото на федерално ниво;

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Броят на съдилищата се определя от правосъдното министерство на всяка една провинция. Важен критерий е достъпът на гражданите до съда - без да се налага да изминат повече от 500 км.;
- Броят на съдиите се определя от министъра на правосъдието и местния парламент. Важен критерий е съдиите да са достатъчно на брой, за да решават делата в разумен срок. Когато е налице голяма забава в постановяването на решение по дадено дело, страните имат право да претендират обезщетение за допуснатата забава;
- Във всички юрисдикции след първа инстанция процесуалното представителство от адвокат е задължително. Изключение правят социалните юрисдикции, където адвокат е задължителен само на федерално ниво;
- Жалбите по административноправни въпроси не могат да бъдат подадени директно в компетентния съд. Те се представят първо пред инстанцията, издала административния акт (оспорване по административен ред). В случай, че тя отхвърли жалбата, жалбоподателят има едномесечен срок да внесе жалба в съда;
- Материалният интерес по административните спорове в Германия се определя от съда, на база специално създаден каталог. Въз основа на материалния интерес съдът определя и съдебната такса. Така например, при материален интерес 5000 евро, държавната такса за първата инстанция е 438 евро (3 пъти по 146 евро). На втора инстанция се заплащат 584 евро (4 пъти по 146 евро), а на Федералния административен съд - сума в размер на 730 евро (5 пъти по 146 евро). В тази връзка, разглеждането на дело с цена на иска от 5000 евро на три инстанции ще струва общо 1752 евро. Изключение от коментирания принцип правят социалните съдилища, тъй като в тях не се заплащат съдебни такси;
- Обща практика в Германия е загубилата страна по делото да поема всички разноски, дори тя да е държавен орган.

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3.2. В 10:30 ч. се проведе дискусия с г-н Андреас Хамер – съдия в Главния административен съд на Рейнланд-Пфалц. Тема на дискусията бяха *бюджетът на съда, отчетността и прилаганите антикорупционни мерки.*

➤ Бюджетът на министерствата в Германия се изготвя и приема от парламента. Бюджетът на съдилищата е поставен в зависимост от определения от парламента бюджет на Министерството на правосъдието. Изготвя се проектобюджет, където сумите са разпределени по позиции. Всяка инстанция следва да се придържа към предвидените разходи. Отнасянето на всеки разход към определена позиция става по електронен път, със специализиран софтуер. Всяко едно вписване в софтуера, както и всеки разход за бюро-материали, трябва да бъде потвърден от двама души;

➤ Съгласно определения бюджет, Главният административен съд има 1 председател, 1 заместник председател, 5 председатели на съдебни състави и 17 съдии. В цялост, цялата обща административна юрисдикция на Рейнланд-Пфалц разполага с бюджет от 13 млн. евро годишно (11,5 млн от държавата и 1,5 млн от съдебни такси);

➤ Събраните от съда такси се отнасят в бюджета на провинцията;

➤ Размерът на заплатите на съдиите на първа и втора инстанция се определя от закон в съответната провинция. Те се изплащат от Главна финансова дирекция, част от Министерство на финансите;

➤ Ограничаването на корупцията в Германия се постига чрез прилагане на антикорупционни мерки в следните насоки:

- Всеки държавен служител следва да декларира всички подаръци на стойност повече от 10 евро;

- При установяване на корупция на съдии и други държавни служители прокуратурата разледва случая. Ако се установи, че провинението не е съществено,

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

се пристъпва към налагане на дисциплинарно наказание. При тежки нарушения, държавата повдига обвинения и делото се разглежда от наказателен съд. Присъдата на съдиите зависи от това дали постановеното при вземане на подкуп решение е противозаконно. Например, ако съдия е взел подкуп за постановяване на решение, което не е противозаконно, същият бива осъден на лишаване от свобода до 3 години. Ако решението е противозаконно обаче присъдата възлиза на 5 години;

- В Германия се държи на съдийската независимост, която е заложена в Конституцията. В тази връзка, до момента почти не се случвало да се водят дисциплинарни дела срещу съдии, които са забавили постановяването на решение по техни дела.

3.3. В 11:30 ч. се проведе дискусия с г-жа Дагмар Вюнш – съдия, председател на съдебен състав в Главния административен съд на Райнланд-Пфалц. Тема на дискусията бяха *организацията на работата на съда и сроковете за произнасяне.*

➤ Сред прилаганите в Германия мерки за осигуряване на ефективността на съдилищата са редовните атестации на работата на съдиите и провеждането на лични разговори. Председателят на съда редовно осъществява проверки на работата на съдиите по отношение на бързина и количество и изготвя статистики. Когато се установи, че даден съдия работи по-малко от останалите, председателят на съда провежда сериозен разговор с него, като отбелязва необходимостта от ефективност и бързина при постановяването на решения. Следва да се отбележи, че в германското законодателство няма изрично определен срок за постановяване на решение. Съгласно утвърдената съдебна практика обаче този срок следва да възлиза на максимум пет месеца. Когато даден съдия редовно забавя с месеци решаването на делата, той става обект на дисциплинарно производство;

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

➤ Във връзка с конституционно прогласената съдийска независимост, ако държавата бъде осъдена за забавено дело и се изплати обезщетение от държавния бюджет, същото не подлежи на възстановяване от съдията по забавеното дело.

3.4. В 14:00 ч. се проведе дискусия с г-н Мартин Щайнкюлер – съдия в Главния административен съд на Рейнланд-Пфалц. Тема на дискусията беше *осъществяването на атестация на работата на съдиите в Германия. На българската делегация беше представена и презентация по отношение на възможностите за повишаване на съдиите.*

➤ Водещ принцип в Германия, е независимостта на съдиите. Съгласно германското законодателство назначените на щатни места съдии могат да бъдат освобождавани или премествани в друг съд само по силата на съдебно решение. Например, ако провинцията иска даден съдия да бъде освободен, тя трябва да подаде иск срещу него в специален служебен съд. Освобождаването на съдията е възможно само след постановяване на окончателно, влязло в сила решение;

➤ Магистратите в Германия имат право да членуват в сдружения, доколкото дейността на сдруженията не е нелегална;

➤ Всеки съдия в Германия е назначен на длъжност в определен съд и принадлежи към конкретен съдебен състав. Определянето на специфичните компетенции на всеки съдебен състав и избора на съдиите, включени в него, се осъществява от Президиума на конкретния съд – структура, формирана на избиращелен принцип от всички съдии в него;

➤ Всеки съдия може да бъде преместен временно в друг съд с неговото лично съгласие и одобрението на Президиумния съвет на съда, който извършва преместването. Чрез участието на Президиумния съвет се гарантира

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

назависимостта на съдиите, като се ограничават възможностите за тяхното неоснователно местене от един съд в друг;

➤ В Германия е утвърдена практика за командироване на съдиите на друга длъжност, например на временна работа в някое министерство на провинциално или федерално ниво. Командираното лице запазва своя статут на съдия, но не работи като такъв. Целта на подобни командировки е например поставяне на съдиите в необичайна ситуация, която ще позволи обективно оценяване на техните лични и професионални качества и определяне на тяхното бъдещо професионално развитие. В тази връзка, след изтичане на командировката се осъществява оценка на извършените дейности;

➤ Осъществяването на редовни служебни атестации представлява съществен инструмент в кариерното развитие на всеки съдия в Германия. Съдията получава своята първа служебна атестация още в своя изпитателен период – в интервала от третата до петата година от заемането на длъжността. Атестации по време на пробното назначение се правят на 8 месеца, на 18 месеца и преди назначаването пожизнено. Те дават информация за това дали дадено лице е напълно подходящо за длъжността, като ако се установи, че не е, е възможно неговото уволнение. След изтичане на изпитателния период се осъществяват атестации на всеки четири години, докато съдията навърши 50-годишна възраст;

➤ В допълнение на коментираните по-горе редовни атестации, се осъществяват и атестации по конкретен повод, например когато съдията кандидатства за повишение. Те се изготвят от председателя на съда, към който принадлежи съответният съдия;

➤ Атестациите съдържат данни за атестирания: раждане, семейно положение и т.н.; период от време, който обхваща атестацията. Оценяват се: характеристики на личността (чувство за дълг, способност за взимане на решения, социална

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

компетентност и т.н.); физическа способност (напр. дали съдията би могъл да се справи при евентуално увеличаване на неговата натовареност); професионална пригодност и резултати от работата (познания по специалността, усърдност). В допълнителни бележки се споменава опитът на съдията в сферата на администрацията на съдебната власт, дали подпомага обучаващи се юристи, в изпити и т.н. На база изготвения анализ съдията се оценява с оценка от 1 до 6, като има допълнителна вътрешна класификация дали той се намира в горна, средна или ниска група на най-високите оценки. При кандидатура за повишение се избира кандидатът с най-висока оценка;

➤ Изготвената атестация задължително се обсъжда с атестирания. В случай, че съдията оспорва дадената му оценка, той има правото да изиска нейното ревизиране, като изложи основания за това. Накрая се изготвя становище по атестацията от председателя на съответния административен съд. Председателят може да изиска и коригиране на атестацията, ако счете изложените в нея данни за некоректни. Главният административен съд също има право да преглежда и ревизира атестациите, тъй като той има поглед над работата на всички административни съдилища;

➤ Съгласно представената презентация за възможностите за повишение на съдиите, най-ниската позиция е първоинстанционен съдия, следващото ниво е председател на съдебен състав в същия първоинстанционен съд или съдия в съд от по-висока степен. След това може да се прескочат няколко позиции, като при избора, касаещ председател на съд се взема предвид винаги броя на съдиите в конкретния съд, а не видът на инстанцията;

3.5. В 15:00 ч. се проведе дискусия с д-р Ларс Брокер – Председател на Конституционния съд и на Главния административен съд на Рейнланд-Пфалц. Тема на дискусията беше осъществяваното управление на персонала в съда.

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

➤ В Германия формата на разговор се счита за най-добрата форма при управлението на персонала. Водеща задача на администрацията освен осъществяването на контрол е и подпомагането и развитието на персонала. Най-добрите сред съдиите се включват в административните дейности на съда;

Ръководителят на проекта г-н Николов връчва алманах за 100 годишната история на Върховния съд на Република България на д-р Брокер - Председател на Главния административен съд на провинция Райнланд-Пфалц

➤ Главният административен съд редовно командирова съдиите в различни институции с цел повишаване на тяхната квалификация. Такива институции са Федералният административен съд, Федералният конституционен съд, Министерството на правосъдието и др.

➤ Председателят на Главния административен съд в провинцията отговаря за всички административни съдии в нея, а именно – 22-ма съдии в Главния административен съд и около 47 в първоинстанционните административни съдилища;

➤ С цел осъществяване на контрол върху работата на съдиите, председателят на Главния административен съд изготвя ежегодни статистики относно това колко случаи е решил всеки отделен съдия.

➤ В случай, че в статистиката фигурират неприключени дела, заведени преди повече от година, от съдията се иска обяснение за дългия период на забава;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3.6. В 15:45 ч. се проведе дискусия с д-р Томас Щанекер – съдия в Главния административен съд на Рейнланд-Пфалц. Тема на дискусията бяха връзките на съда с пресата и обществеността.

➤ Всяка съдебна инстанция в Германия има свой говорител (пресаташе), който информира медиите за дейността на съда, доколкото председателят на съда вече не го е направил. Пресаташето винаги е и съдия. Част от работата на пресаташето е изготвянето на прессъобщения по отношение на интересни за широката общественост случаи. Важно е прессъобщенията да се изготвят съвместно със съдиите по конкретното дело, за да се избегнат неточности или грешки. Времевите граници на прессъобщението са конкретно определени – информация за решението може да бъде предоставена на медиите, само след като страните са информирани за него. Доколкото е налице възможност засегнатата страна от решението по спора да се обърне към пресата със становище, съдът следва да е подал прессъобщение преди нейното евентуално изявление. В тази връзка, деловодството на съда осъществява контакт със страните по делото с цел установяване на датата на получаване на решението - в случай че същото не е получено, се изпраща по факс, преди да се направи съответното прессъобщение

➤ Друга основна задача на пресаташето е да преглежда вестниците и електронните и печатни медии и да води статистика за публикации, касаещи конкретната юрисдикция;

➤ Всеки съд в Германия е задължен да предоставя на медиите изискваната от тях информация. По този начин, чрез медиите, се осъществява обществен контрол върху работата на инстанциите. В тази връзка, представители на медиите имат право да присъстват на публичните заседания на съдебните състави. Обикновено, когато е предварително известно, че ще има представител на медиите, пресаташето

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

на съда също присъства на заседанието. Правенето на снимки по време на съдебното заседание е забранено от закона;

➤ Всеки съд има изградена пресслужба, която не само осигурява необходимата информация на медиите, но и се грижи различните съдебни решения да достигнат до знанието на обществеността, без фактите по делото да останат неразбрани. Основните задачи на пресслужбата са да предоставя информация на журналистите по телефона или по е-майл. С цел гарантиране на възможностите за активна комуникация, на страницата на Главния административен съд и на първоинстанционните съдилища фигурира името на пресаташето с контакти и заместника му;

➤ Водещите въпроси, които се задават от медиите, често се отнасят до това какъв е съдебният състав по дадено производство, дали даден правен спор е решен или кога ще се реши. Понякога се задават въпроси по отношение на последиците от съдебните решения. В тези случаи, пресаташето трябва да бъде предпазлив при даването на отговор, като игнорира юридическия и/или политическия аспект на случая. Не се допуска в медиите да излиза класифицирана информация и лични данни, напр. имената на страните. Изключение правят случаите, в които е важно да се спомене името на страна по делото – напр. когато кметът на някое населено място е превишил правата си. Предоставянето на информация може да бъде отказано, ако съдията прецени, че това ще попречи на решаването на още нерешено дело, както и, ако съществуват предписания за служебна тайна или ако разгласяването на информацията би нарушило някакъв публичен или личен интерес. Журналистите нямат достъп до досието на делото;

➤ В Интернет платформата на съда се качва информация за заседанията, която е достъпна и за медиите. Следва да се отбележи обаче, че съдиите по дадено дело сами решават дали е удачно информацията за него да бъде публикувана. Ако

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

журналистът иска решението, може да го получи, като от него се премахват личните данни на страните;

➤ Федералният административен съд и Конституционният съд публикуват всички съдебни решения на своите Интернет платформи. Решенията на първоинстанционните административни съдилища се публикуват на избиращия принцип;

➤ В началото на всяка година председателят на съответния съд прави преглед на работата през изминалата година и набелязва какво предстои през следващата година. В доклада се прави преглед на цялостната дейност на съда, като той е достъпен за медиите;

➤ Провеждането на интервюта също е форма на комуникация с медиите, но тя не е често прилагана в Германия.

4. Дейности, осъществени на 21.11.2013 г.

4.1. В 10:00 ч. се проведе дискусия с д-р Карл-Улрих Хилдешайм – съдия във Финансовия съд. Тема на дискусията бяха *компетентността на финансовата юрисдикция и нейната вътрешна организация, включително продължителността на производствата.*

➤ В Германия е налице обособена специална юрисдикция на финансовите съдилища. Тя е двуинстанционна и се състои от Финансов съд на ниво федерална провинция и Федерален финансов съд, който е ревизионна инстанция със седалище в Мюнхен. Първата инстанция е задължена да установи всички фактически обстоятелства по делото, като изисква експертизи, разпитва свидетели и т.н., а втората инстанция има единствено ревизионна функция;

➤ Финансовите съдилища се занимават с данъчно и митническо право. Винаги от страна на жалбоподателя стои гражданин или предприемач, а ответник е

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

администрацията, която в повечето случаи е финансова служба. Следва да се отбележи, че укриването на данъци попада в компетентността на наказателните съдилища и има обратна насоченост, тъй като финансовите съдилища обикновено разглеждат жалби на граждани срещу размера на данъците или процедурата на тяхното събиране;

➤ Всички съдии във финансовите съдилища следва да имат опит и в други инстанции. В тази връзка новоназначените съдии са на възраст не по-малко от 35 години;

➤ Във Финансовия съд в Рейнланд-Пфалц има около 20 съдии. Те са разпределени в 6 съдебни състава от по трима или четирима съдии, от които един председател. При съставите с четирима съдии мнозинството за вземане на решения отново е двама, тъй като заседават винаги само трима от тях. Председателят на състава е длъжен да гарантира, че по всяко дело ще заседава предварително определения състав от съдии. Повод за ревизия на дадено решение може да бъде подмяна на един от съдиите по делото, която е възможна, но само ако титулярът е в отпуск по болест;

➤ В цяла Германия има около 600 финансови съдии и те са разпределени в 18 финансови съдилища. По-големите провинции разполагат с повече съдии. Берлин и Бранденбург имат общ финансов съд;

➤ Във Федералния финансов съд има около 60 съдии, тъй като в качеството си на ревизионна инстанция той разглежда жалби срещу решенията на всички финансови съдилища. Започването на ревизионно производство е възможно в два конкретно определени случая:

- Когато конкретният първоинстанционен финансов съд изрично предостави възможност за обжалване. Това е задължително в следните случаи: ако едно дело има принципно значение; ако е допуснато отклонение от съдебната практика на

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Федералния финансов съд; ако случаят е важен за по-нататъшното развитие на правото. Решението дали да бъде допуснато обжалване на съдебното решение се взема на заседание в рамките на съдебния състав – трима професионални съдии и двама съдебни заседатели, като всеки от тях има право на един глас. Когато членовете на състава имат различно мнение и не може да се достигне до консенсус, се пристъпва към гласуване. В повечето случаи не се появяват затруднения при вземането на решение за допускане на обжалване, тъй като тримата професионални съдии обсъждат случая още преди заседанието и убеждават в становищата си двамата съдебни заседатели, които се включват в разискванията;

- Когато, въпреки липсата на изрично допускане на обжалването, страната, която е загубила делото, подаде иск пред Федералния финансов съд с цел осъществяването на ревизия. Жалбата следва да бъде изготвена от адвокат или финансово-данъчен съветник. След разглеждане на жалбата, ревизионната инстанция сама решава дали да допусне обжалване, като преценява дали са налице предпоставките за това (напр. когато има процесуално нарушение от страна на първоинстанционния съд, когато случаят има принципно значение, когато при постановяването на решение даденият финансов съд не е следвал утвърдената непротиворечива съдебна практика, когато случаят е важен за по-нататъшното развитие на правото). Федералният финансов съд постановява решение, което не се нуждае от мотивиране, съгласно което допуска или не обжалването. Ако решението е положително, се инициира производство;

➤ Съдебните заседатели във финансовите съдилища не са специализирани в конкретната сфера. Те се избират за период от 4-5 години след отправяне на предложения от различни организации като синдикати, работодателски съюзи и др;

➤ Разпределянето на делата по състави във финансовите съдилища се осъществява от Президиума – орган от 5 съдии – председателят на съда и четирима

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

други съдии, избрани от всички съдии в рамките на финансовия съд. След като се реши кой състав какъв тип дела да следва да поема, информацията се публикува в Интернет. В тази връзка, всяко заинтересовано лице може да провери дали по конкретно дело заседават определените от Президиума съдии;

➤ Разпределянето на работата на съдиите в състава се осъществява от самите тях, като водеща цел е работата да е максимално равно разпределена. Председателят на състава обикновено се занимава с по-малко дела, тъй като той има голям брой други задачи, а именно:

- Председателят на състава трябва да познава всички случаи, както и проектите за решения на своите колеги;

- Председателят на състава има административни задачи - например, цялата поща на съдебния състав се преглежда от него, преди да бъде препратена на деловодството и да се разпредели между съдиите.

➤ Към момента броят на делата, заведени във финансовия съд на Рейнланд – Пфалц е значително намален, поради въведеното през 2004 г. задължение на жалбоподателите да внесат 220 евро като авансово плащане за бъдещите съдебни разноски. Значителна роля има и въведената във финансовите администрации система за управление на риска. Благодарение на нея, всички данъчни декларации, подадени от гражданите, се обработват на компютър чрез специално разработен софтуер. В тази компютърна система са заложили т.нар. „капани“, в които се проверява верността на всички данни, които подава лицето. Когато в края на прегледа системата установи, че не са допуснати грешки, случаят се счита за приключен. С оглед на факта, че в коментиранията система намират отражение различните промени в закона, след въвеждането ѝ финансовите съдилища разглеждат по-малко спорове по линия на финансовата администрация. Голям брой спорове с ниска стойност на иска се разрешават на ниво администрация;

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- По последна статистика всеки съдия от Финансовия съд на Рейнланд – Пфалц провежда около 100 открити съдебни заседания за цялата година;
- Продължителността на обикновеното производство във финансовите съдилища за **2012 г.** е средно **15,5** месеца, а тази на бързото производство - **5,5** месеца. В рамките на бързото производство не се правят задълбочени проучвания от страна на съдиите;
- При обжалване по общия ред, въпреки че жалбоподателят оспорва размера на даден данък, той е задължен да го заплати в цялост. Единствената възможност за незаплащане на данъка преди постановяване на съдебно решение е при прилагане на бързото производство (допускане спиране на изпълнението). В тази връзка, жалбоподателят следва подаде искане данъкът да не бъде заплащан, докато приключи производството, както и иск за ускорено решаване на делото. След постъпване на искането за бързо производство, съдът уведомява финансовата служба, че ищецът няма да заплати дължимите данъците до постановяване на решение.

В случай, че постановеното от съда решение е в полза на ответника или бъде отказано бързо производство, финансовата служба може да премине към принудително събиране на данъка;

- При значителна забава за постановяване на решение, жалбоподателят може да подаде възражение пред Федералния финансов съд и да поиска обезщетение;
- Съгласно статистика от 2012 г., финансовите съдилища отхвърлят напълно 79,2 % от подадените пред тях жалби. Високият брой на отхвърлените жалби се дължи на добрата организация на администрацията и въведената в нея система за управление на риска. Всички възражения се подават първо пред администрацията –

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ответник, която получава шанс да преосмисли своето решение преди началото на съдебния процес;

➤ Голяма част от делата на финансовите съдилища приключват със споразумение между страните.

4.2. В 13:45 ч. се проведе дискусия с г-н Клаус-Ахим Бониковски – съдия в Главния административен съд, г-н Дирк Волф – зам. ръководител на съдебната администрация, и г-н Тобиас Гротхер. Тема на дискусията беше *електронното правосъдие*.

➤ Електронното правосъдие в Германия има своите корени както на местно, така и на европейско ниво. Съгласно Директива № 2000-31-ЕО на Европейския съвет в Германия трябва да се създадат условия за развитие на електронното правосъдие. В тази връзка, през 2005 г. със закон е разрешено на административните съдилища да въведат електронно правосъдие. Доколкото правосъдието е в компетенциите на всяка една от отделните провинции с изключение на федералната инстанция, всяка една от тях е уредила електронното правосъдие със свои съответни разпоредби;

➤ Водеща предпоставка за въвеждането на електронното подаване на жалби е използването на електронна поща и прилагането на конкретни програми от всеки съд. Рийнланд-Пфалц е първата провинция, която се е заела с организацията на електронното правосъдие и вече има деветгодишен опит в тази област. Броят на електронно водените дела в Главния административен съд постоянно се увеличава, като през 2004 г. същите са били 128 на брой, а към настоящия момент възлизат на 20 000 броя;

➤ Всички подадени по електронен път документи - жалби, молби и т.н., следва да бъдат подписани с електронен подпис;

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

➤ С цел избягване на проблеми при обработката на информацията, изричен регламент дава ясни указания за формата на документите, които могат да бъдат прилагани към електронните писма;

➤ Процедурата за подаване и разглеждане на жалби по електронен път е следната:

- Подписаната с електронен подпис жалба се изпраща по електронен път до компетентния съд. Електронната поща на съда се разпределя в папка със заглавие, съдържащо име на мейла и дата и час на получаване. Това е информацията, която администраторът получава, когато писмото пристигне. След доставянето му, жалбоподателят получава потвърждение;

- След стартиране на електронната система на съда и получаване на съобщение, че е пристигнал имейл, се осъществява проверка за истинността на електронния подпис. Приложеният документ се отваря и прочита, чрез функция четене на документи;

- След преглед на документите, следва да бъде стартирано образуването на ново производство/дело. В системата се създава нова папка, като се избира видът производство и съответната област на правото. Посочват се страните по спора – имена на ищеца и ответника, представляващите ги адвокати и техните адреси. В новоизготвената папка се поставя подадената жалба, след което се вписва номерът на делото;

- Жалбата се изпраща до ответника, а ищецът получава съобщение, че същата е заведена в съда. В случай че не е налична информация за електронния адрес на ответника, жалбата се изпраща по поща на адреса за кореспонденция на ответника, посочен в нея. При изпращане по електронен път към папката на делото се прилага потвърждение за получаването на писмото. В електронната поща на съда

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

следва да фигурират две писма – писмото, съдържащо жалбата и това, съдържащо потвърждението за получаването ѝ от ответника.

➤ Процедурата за изпращане на документи по вече съществуващо производство по електронен път и тяхното разглеждане е следната:

- Адвокатът, изпращащ документа, следва да посочи номера на делото в раздела „предмет” на електронното съобщение. Полученото съобщение автоматично се пренася в електронната папка на делото чрез използвания от съда специализиран софтуер.

➤ Адресите на заинтересованите лица в производството, които не са известни на съда към момента на подаване на жалбата, се намират служебно чрез осъществяване на справка в регистъра по местоживееене на гражданите. Всяко запитване към този регистър се регистрира и съхранява;

➤ Все още всяко дело, водено по електронен път, има и хартиено досие, като всички документи биват разпечатани и подредени в папки. Очаква се тази практика да бъде преустановена през идните няколко години;

➤ Към момента, представените на хартия документи задължително биват сканирани от сътрудници на съда. Ако документът възлиза на 15 - 20 страници той се сканира на работното място, тъй като всяко деловодство има скенер. По-големи документации по даден случай се сканират на специално място в съда, което е специализирано за осъществяване на подобна дейност;

➤ До 2020 г. всички административни органи трябва да преминат изцяло на използване на електронни документи, а адвокатите - в началото на 2015 г.

4.3. В 15:15 ч. се проведе заключителен разговор с д-р Ларс Брокер – Председател на Конституционния съд и Главния административен съд на провинция Райнланд-Пфалц, както и други представители на Главния административен съд на провинция Райнланд-Пфалц, а именно:

Този документ е създаден в рамките на проект C11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- г-н Клаус-Аахим Бониковски – Съдия в Главния административен съд
- д-р Томас Щанекер – Съдия в Главния административен съд
- г-н Мартин Щанекер – Съдия в Главния административен съд
- д-р Андреас Хамер – Съдия в Главния административен съд
- Журналист по въпросите на правосъдието от регионалния вестник

Райнцантунг.

Председателят на Конституционния съд и на Главния административен съд на провинция Райнланд-Пфалц д-р Ларс Брокер изрази своята удовлетвореност от контактите си с българското правосъдие, както и желание за бъдещо ползотворно сътрудничество между Германия и България в областта на административното правораздаване.

Ръководителят на проекта г-н Александър Николов благодари от името на цялата българска делегация за отличното посрещане и добрата и ползотворна организация на всички проведени срещи и дискусии, включително изнесените презентации.

5. Дейности, осъществени на 22.11.2013 г.

Около 13:00 часа българската делегация напусна гр. Кобленц, Федерална република Германия. Вечерта на същия ден всички участници в посещението се завърнаха на територията на Република България.

III. Заключение.

Организираното работно посещение на българската делегация в гр. Кобленц, Федерална република Германия, премина успешно и ползотворно. Всички участници оценяват високо знанията, които получиха в контактите си с ерудираните и опитни германски съдии и специалисти.

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Благодарение на организиранияте дискусии с германските съдии българската делегация се убеди във възможността за успешно практическо приложение в България на голяма част от идентифицираните в първоначалния анализ добри практики на германското административно правораздаване.

Акцент се поставя върху следните добри практики, чието приложение ще доведе до увеличаване на ефективността и прозрачността в работата на ВАС:

- Добрата организация на електронното правосъдие – подаване на жалби и други документи по електронен път и водене на дела в електронен вид;
- Обособяването на специализирано производство по допускане на обжалване на съдебните решения пред горна инстанция;
- Обособяването на специализирано производство по допускане на обжалване на съдебните решения пред горна инстанция;
- Високите съдебни такси, които мотивират гражданите да преценяват добре необходимостта от инициране на съдебен процес.

Гр. София
16.12.2013 г.

Галин Попов - Председател на
Управителния съвет на
Адвокатско дружество „Попов и партньори”

Този документ е създаден в рамките на проект С11-15-3/07.11.2012 г. „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на Върховния административен съд”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. При никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на бенефициента или Европейския съюз и Управляващия орган.

